

Werkinstructie SUA

Openbaar

Aan	Directeuren IND
cc DDMB	
Van	Directeur-Generaal IND
Nummer & Titel	WI 2025/4 Adoptie
Kenmerk (digijust)	
Hoofdtak	Regulier
InformIND Thema	B7/3.6 Vc, B7/3.6.1 Vc, B7/3.6.2 Vc en B7/3.6.4 Vc en B7/3.2.1 Vc
Relatie met	WI 2024/7 en Werkinstructie 2025/3 Illegale adoptie en opnemings- en signalen van kindervervoering.
Geldig vanaf	07-08-2025
Geldig tot en met	07-08-2026
Bijlage(n)	Geen

Inhoudsopgave

Leeswijzer	1
INLEIDING	2
INHOUD	2
Paragraaf 1 Terminologie adoptieprocedure	2
Paragraaf 2 Buitenlandse adoptieuitspraak en beginseltoestemming	4
Paragraaf 3 Erkenningsregels buitenlandse adoptiebeslissing nader beschouwd.....	5
Paragraaf 4 Illegale opnemings door Nederlanders met een buitenlandse partner	8
Paragraaf 5 Amerikaanse adoptie(f)kinderen	10
Paragraaf 6 Chinese adoptie(f)kinderen	11
Paragraaf 7 De toekomst van interlandelijke adoptie.....	11

Leeswijzer

Ben je een nieuwe beslismedewerker of heb je niet of incidenteel aanvragen van adoptie(f)kinderen behandeld, dan is het aan te bevelen om de werkinstructie helemaal te lezen. De meer ervaren medewerker beperkt zich tot die hoofdstukken en paragrafen die mogelijk interessant zijn in het licht van de casus. Gebruik hiervoor de interactieve inhoudsopgave. Je klikt simpelweg op het voor jou relevante onderdeel.

In de eerste paragraaf wordt een aantal begrippen met betrekking tot adoptie en de interlandelijke adoptieprocedure nader toegelicht. In de tweede paragraaf worden de erkenningsregels betreffende buitenlandse adoptiebeslissingen beknopt uiteengezet. In de derde paragraaf wordt hier dieper op ingegaan en worden verschillende situaties geschetst die zich kunnen voordoen. In de vierde paragraaf wordt aandacht gevraagd voor illegale opnemings door Nederlanders met buitenlandse partners en hoe in zulke zaken moet worden gehandeld. In de vijfde paragraaf wordt de Amerikaanse adoptieprocedure beschreven en in zesde paragraaf worden voor Amerikaanse adoptiezaken specifieke aanwijzingen gegeven

hoe te handelen met betrekking tot afstandsverklaring en legalisatie van de Amerikaanse adoptie-uitspraak. In de zesde paragraaf wordt uiteengezet hoe moet worden gehandeld in zaken van Chinese adoptiefkinderen. Tot slot wordt in de zevende paragraaf ingegaan op de toekomst van interlandelijke adoptie, meer in het bijzonder de wijze waarop interlandelijke adoptie zal worden afgebouwd.

INLEIDING

Deze werkinstructie vervangt werkinstructie 2024/7. De werkinstructie is aangepast omdat met de komst van het nieuwe Kabinet de Centrale autoriteit niet langer valt onder de verantwoordelijkheid van de minister voor Rechtsbescherming maar onder de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (die Rechtsbescherming in portefeuille heeft).

Verder is in paragraaf 7 nieuwe informatie toegevoegd over het afbouwplan interlandelijke adoptie. Voor het overige is er niks gewijzigd.

INHOUD

Paragraaf 1 Terminologie adoptieprocedure

Beginseltoestemming (BT): Dit is de toestemming afgegeven door de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (die Rechtsbescherming in zijn portefeuille heeft) en onder wiens verantwoordelijkheid de Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden van het Ministerie van Justitie en Veiligheid valt (hierna: Centrale autoriteit), voor de opnemings ter adoptie van:

- één buitenlands kind of;
- twee buitenlandse kinderen tegelijk, in het geval van broers en zussen of halfbroers en halfzussen.

Dit is een algemene toestemming die niet op naam van het op te nemen kind(eren) is gesteld.

De beginseltoestemming geldt voor een periode van vier jaar of tot de datum waarop de aanvrager van de beginseltoestemming de leeftijd van 46 jaar bereikt. De beginseltoestemming kan telkens worden verlengd met een periode van vier jaar of tot de datum waarop de aanvrager van de beginseltoestemming de leeftijd van 46 jaar bereikt, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden. In dat geval kan de Centrale autoriteit (op basis van een advies van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)) besluiten een beginseltoestemming te verstrekken na de leeftijd van 46.

Beginseltoestemming (BT) op naam: Bij niet-Verdragsadopties (adopties uit landen die niet zijn aangesloten bij het Haags Adoptieverdrag) moeten aspirant-adoptiefouders niet alleen over beginseltoestemming beschikken maar ook over een beginseltoestemming op naam. De beginseltoestemming op naam wordt ook afgegeven door de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (die Rechtsbescherming in zijn portefeuille heeft), en onder wiens verantwoordelijkheid de Centrale autoriteit valt. In de beginseltoestemming op naam geeft de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (die Rechtsbescherming in zijn portefeuille heeft) goedkeuring aan de plaatsing van het genoemde kind bij de genoemde aspirant-adoptiefouders.

Verdragsland: Een land dat is aangesloten bij het Haags Adoptieverdrag.

De volgende landen hebben het Haags adoptieverdrag getekend: zie 'status table' op de website van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht: [Status table \(HCCH\)](#)

Verdragsadoptie: De adoptieprocedure verloopt hierbij op een wijze die is voorgeschreven in het Haags Adoptieverdrag. Het Haags Adoptieverdrag is alleen van toepassing als de aanvraag om beginseltoestemming is ingediend op of na de datum waarop zowel Nederland (1 oktober 1998) als het land van herkomst partij zijn geworden bij het Haags Adoptieverdrag. Wanneer een beginseltoestemming is aangevraagd, kun je vinden aan de hand van het BKA-nummer, dat op de beginseltoestemming vermeld staat. Het BKA-nummer is als volgt opgebouwd: (jaartal aanvraag)/(kwartaal aanvraag)/(volnummer).

Voorbeeld: Als land x in 2015 partij is geworden bij het Haags Adoptieverdrag, maar het BKA-nummer is van 2014, dan wordt een beginseltoestemming op naam door de Centrale autoriteit afgegeven in plaats van een Statement of approval (zie hieronder), want het is géén Verdragsadoptie.

De Verdragsadoptie uitgesproken in het land van herkomst wordt van rechtswege erkend, nadat de bevoegde autoriteiten van het land van herkomst een verklaring van conformiteit (zie hieronder) hebben afgegeven (artikel 23 Haags Adoptieverdrag). De kinderen hebben bij binnenkomst in Nederland meestal al de Nederlandse nationaliteit, wanneer ten minste één van de adoptiefouders deze ook bezit. Een mvv-procedure is dus in beginsel niet aan de orde.

Volledige bemiddeling: De hoofdregel is dat aspirant-adoptiefouders gebruik moeten hebben gemaakt van een bemiddelende, vergunninghoudende instantie (hierna: vergunninghouder). Dat is de term die de Centrale autoriteit hiervoor hanteert. Dit noemen we volledige bemiddeling. Volledige bemiddeling houdt in dat via de contacten van een vergunninghouder onder begeleiding van die vergunninghouder een kind in het gezin wordt geplaatst. Bemiddeling is altijd volledig wanneer vanuit een land wordt geadopteerd dat is aangesloten bij het Haags adoptieverdrag.

De matching van het kind met de aspirant-adoptiefouder/het kindvoorstel wordt door de vergunninghouder aan de Centrale autoriteit ter goedkeuring voorgelegd. Als aan alle voorwaarden wordt voldaan, geeft de Centrale autoriteit in het geval van een Verdragsadoptie, een Statement of Approval af en in het geval van een niet Verdragsadoptie een beginseltoestemming op naam.

Deelbemiddeling: Als aspirant-adoptiefouders voor adoptie geen gebruik hebben gemaakt van de contacten van een vergunninghouder maar van andere organisaties of personen in het buitenland, moeten ze hiervoor vooraf toestemming hebben gekregen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (de Centrale autoriteit). In dit geval is sprake van deelbemiddeling. Deelbemiddeling is alleen mogelijk bij landen die niet zijn aangesloten bij het Haags adoptieverdrag.

Bij deelbemiddeling onderzoeken de vergunninghouders alleen de zuiverheid en de zorgvuldigheid van de organisaties en personen die zullen bemiddelen bij de adoptie. De vergunninghouder brengt advies uit aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Naar aanleiding van dit advies beslist de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (die Rechtsbescherming in zijn portefeuille heeft) of het contact kan worden goedgekeurd. De staatssecretaris (die Rechtsbescherming in zijn portefeuille heeft) maakt zijn beslissing schriftelijk bekend aan de vergunninghouder en aspirant-adoptiefouders. Het positief besluit houdt in dat het contact waarvan de aspirantadoptiefouders gebruik zullen maken is goedgekeurd door de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (die Rechtsbescherming in zijn portefeuille heeft). De uiteindelijke matching van het adoptiekind met de aspirant-adoptiefouders/het kindvoorstel wordt ook aan Centrale autoriteit voorgelegd. Als aan alle voorwaarden wordt voldaan, wordt vervolgens een beginseltoestemming op naam afgegeven door de Centrale autoriteit. Deelbemiddeling staat nog steeds in de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka), maar wordt in de praktijk niet meer toegestaan, gelet op de huidige ontwikkelingen en de striktere voorwaarden die de Centrale autoriteit stelt aan de procedures.

Goedkeuring(s besluit) buitenlands contact: Besluit van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (die Rechtsbescherming in zijn portefeuille heeft) waarin de aspirant-adoptiefouders toestemming wordt verleend tot het gebruikmaken van een eigen contact in het buitenland (in het kader van deelbemiddeling).

Statement of Approval: Een verdragsdocument (artikel 17c Haags Adoptieverdrag) waarin het land van opvang van het te adopteren kind aangeeft dat het voorstel van het land van herkomst om het in dat document genoemde kind bij de eveneens in het documentgenoemde verzoeker(s) te plaatsen wordt goedgekeurd. De verdragsadoptie kan dan in het land van herkomst worden afgerond. Bij verdragsadopties moeten de aspirant-adoptiefouders niet alleen over een beginseltoestemming beschikken maar ook over een Statement of Approval. Een Statement of approval wordt ook afgegeven door de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (die Rechtsbescherming in zijn portefeuille heeft).

Certificate of Conformity (verklaring van conformiteit): Een verdragsdocument (artikel 23 Haags adoptieverdrag) waarin het land van herkomst van het kind verklaart dat de adoptie volgens het verdrag heeft plaatsgevonden. Dit is een belangrijk document omdat bij overlegging daarvan bij de NL ambassade het kind de Nederlandse nationaliteit verkrijgt, mits het een sterke adoptie betreft en ten minste één van de adoptiefouders op de dag dat adoptie-uitspraak onherroepelijk is geworden Nederlander is.

Sterke adoptie: Een vorm van adoptie waarin de juridische banden met de biologische familie worden verbroken.

Zwakke adoptie: Een vorm van adoptie waarbij, nadat de adoptie heeft plaatsgevonden in het land van herkomst, de juridische banden met de biologische familie blijven bestaan. Deze vorm van adoptie kan alleen als zodanig worden erkend naar Nederlands recht. In geval van een zwakke verdragsadoptie verkrijgt het kind niet de Nederlandse nationaliteit en is adoptie naar Nederlands recht alsnog nodig om de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen.

Paragraaf 2 Buitenlandse adoptieuitspraak en beginseltoestemming

In deze paragraaf worden de erkenningsregels bij buitenlandse adopties uitgelegd. Er wordt met name stil gestaan bij de vraag wanneer beginseltoestemming nodig is. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt in twee situaties:

1. *De aanvrager is in Nederland woonachtig en wil een kind uit het buitenland adopteren*
2. *De aanvrager is woonachtig in Nederland maar heeft eerder in het buitenland gewoond en heeft toen daar een kind geadopteerd*

Voor beide situaties wordt hieronder het toepasselijke regime toegelicht.

Ad. 1

Nederlanders of vreemdelingen die *in Nederland* woonachtig zijn, moeten, als zij in het buitenland een kind willen adopteren, voldoen aan de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka).

Op grond van de Wobka moeten zij eerst om een beginseltoestemming ter opnemings van een buitenlands kind ter adoptie verzoeken bij de Centrale autoriteit van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Tijdens de procedure voor het verkrijgen van een beginseltoestemming wordt de geschiktheid van de aspirant-adoptiefouders onderzocht om een kind te adopteren door de RvdK. Na advies van de RvdK neemt de Centrale autoriteit een besluit op het verzoek om een beginseltoestemming. Het is in deze fase van de adoptieprocedure niet de bedoeling dat er al een specifiek kind in beeld is.

Als een in Nederland woonachtige Nederlander of vreemdeling in het buitenland een kind adopteert zonder beginseltoestemming, dan kan deze adoptie niet worden erkend, omdat de Wobka niet in acht is genomen door de aspirant-adoptiefouders. Het is niet mogelijk dit te repareren door achteraf alsnog aan de Centrale autoriteit om beginseltoestemming te verzoeken. Zie Boek 10:109 Burgerlijk Wetboek (BW). Of een dergelijke adoptie alsnog, ondanks niet opvolgen van de Wobka, erkend kan worden is voorbehouden aan de Nederlandse rechter.

Ad 2

Een Nederlander kan zijn feitelijke woon- en verblijfplaats *in het buitenland* hebben gehad en gedurende die tijd nationaal een kind hebben geadopteerd. Een dergelijke adoptie kan op grond van boek 10 mogelijk wel erkend worden. (Zie paragraaf 3 hieronder). Omdat in zo'n geval geen sprake is van een interlandelijke adoptieprocedure, is van het aanvragen van een beginseltoestemming geen sprake.

Let op:

- Het heeft geen zin om aspirant-adoptiefouders te verwijzen naar de Centrale autoriteit van het Ministerie van Justitie en Veiligheid als de erkenningsregels niet zijn gevolgd. In dergelijke gevallen dient de aanvrager te worden gewezen op de erkenningsregels.

- Het heeft ook geen zin om voor de adoptie van een familielid de aspirant-adoptiefouders te wijzen op de interlandelijke adoptieprocedure. Het is namelijk vrijwel niet mogelijk om een familielid in het buitenland via de interlandelijke adoptieprocedure te adopteren. De mogelijkheid bestaat uiteraard wel om een aanvraag op grond van het pleegkinderenbeleid (B7/3.7 Vc) in te dienen.

Paragraaf 3 Erkenningsregels buitenlandse adoptiebeslissing nader beschouwd

In deze paragraaf wordt besproken onder welke omstandigheden een adoptiebeslissing in Nederland kan worden erkend. Om die passages te kunnen begrijpen is het nodig om eerst de onderliggende terminologie en systematiek toe te lichten. Daarna volgt pas een uiteenzetting van de situaties die zich kunnen voordoen en hoe daarin gehandeld moet worden.

Terminologie en systematiek

Een adoptiefkind is een juridisch kind. Er is sprake van een adoptiefkind als:

- het kind in Nederland is geadopteerd; of
- de buitenlandse adoptiebeslissing in Nederland kan worden erkend.

Erkenning van een buitenlandse adoptiebeslissing in Nederland kan:

- van rechtswege geschieden; of
- door tussenkomst van de Nederlandse rechter.

Erkenning van een buitenlandse adoptiebeslissing van rechtswege is mogelijk op grond van

- het Haags Adoptieverdrag (HAV) (1993); of
- de conflictenrechtsregels adoptie van boek 10 van het BW.

De conflictenrechtsregels adoptie van boek 10 van het BW zijn niet van toepassing op een buitenlandse adoptiebeslissing die ziet op een interlandelijke adoptie en tot stand is gekomen in een staat die partij is bij het HAV. Hiervoor geldt immers het HAV.

Situaties die zich kunnen voordoen

Om te kunnen beoordelen of een buitenlandse adoptiebeslissing in Nederland kan worden erkend moet je eerst vaststellen van welke van de hieronder geschetste situaties sprake is.

1. De aspirant-adoptiefouders en het buitenlandse adoptiekind hadden ten tijde van het verzoek tot adoptie én ten tijde van de buitenlandse adoptiebeslissing hun gewone verblijfplaats in hetzelfde land in het buitenland. Onder gewone verblijfplaats wordt hier verstaan hoofdverblijf (hierna: hoofdverblijf). In dit geval is geen sprake van een interlandelijke adoptie. Zie ad 1.
2. De aspirant-adoptiefouders en het buitenlandse adoptiekind hadden ten tijde van het verzoek tot adoptie én ten tijde van de buitenlandse adoptiebeslissing hun hoofdverblijf in verschillende landen in het buitenland. Er is hier sprake van een interlandelijke adoptie.
Het is een interlandelijke adoptie als de aspirant-adoptiefouders en het buitenlandse adoptiekind ten tijde van het verzoek tot adoptie hun hoofdverblijf in verschillende landen hadden. De interlandelijke adoptieprocedure heeft in deze situatie geheel buiten de Nederlandse rechtssfeer plaatsgevonden. Zie ad 2.
3. De aspirant-adoptiefouders hadden ten tijde van het verzoek tot adoptie en ten tijde van de buitenlandse adoptiebeslissing hun hoofdverblijf in Nederland en het buitenlandse adoptiekind had het hoofdverblijf in het buitenland. Ook hier is sprake van een interlandelijke adoptie.
In deze situatie zijn twee mogelijkheden:
  - a. er is sprake van een verdragsadoptie, zie ad 3a, of
  - b. er is geen sprake van een verdragsadoptie, zie ad 3b.

Ad 1.

De buitenlandse adoptiebeslissing wordt op grond van artikel 10:108, eerste lid, BW van rechtswege in Nederland erkend als deze is uitgesproken door een ter plaatse bevoegde autoriteit.

Erkenning van de buitenlandse adoptiebeslissing wordt onthouden als:

- aan de buitenlandse adoptiebeslissing geen behoorlijk onderzoek of behoorlijke rechtspleging is voorafgegaan; of
- de buitenlandse adoptiebeslissing kennelijk op een schijnhandeling (dat wil zeggen het misbruik van adoptie met het oog op het verkrijgen van een verblijfsvergunning of het Nederlanderschap) betrekking heeft of kennelijk in strijd is met de openbare orde. Bijvoorbeeld kinderhandel.

Er is geen sprake van behoorlijk onderzoek of behoorlijke rechtspleging als bijvoorbeeld:

- uit de adoptiebeslissing niet blijkt dat de biologische ouders afstand hebben gedaan van het kind;
- de buitenlandse adoptiebeslissing niet is gegeven door een ter plaatse bevoegde autoriteit.

Ad 2.

Net als in ad 1 wordt de buitenlandse adoptiebeslissing op grond van artikel 10:108, eerste lid, BW van rechtswege in Nederland erkend als deze is uitgesproken door een ter plaatse bevoegde autoriteit.

Op dezelfde gronden als in ad 1 wordt de erkenning van de buitenlandse adoptiebeslissing onthouden, met als toevoeging:

- de buitenlandse adoptiebeslissing is niet erkend in een van de beide landen waar de aspirant-adoptiefouders en het buitenlandse adoptiekind hun hoofdverblijf hadden.

Voorbeeld: Het Nederlandse echtpaar Janssen heeft, toen zij in Duitsland woonden waar de heer Janssen werkzaam was bij een Duits bedrijf, een kind uit Gambia geadopteerd. De Gambiaanse adoptiebeslissing is door de Duitse rechter erkend. Het kind wordt door Nederland als een juridisch kind beschouwd.

Ad 3a. **Verdragsadoptie**

Er is sprake van een verdragsadoptie als de buitenlandse adoptiebeslissing conform het HAV heeft plaatsgevonden.

Een buitenlandse adoptiebeslissing die is gegeven in een staat die partij is bij het HAV wordt in Nederland van rechtswege erkend, als een verklaring wordt overgelegd waaruit blijkt dat de adoptie conform het HAV heeft plaatsgevonden. De verklaring waaruit blijkt dat de adoptie conform het HAV heeft plaatsgevonden wordt een verklaring van conformiteit ex artikel 23 HAV genoemd. De verklaring van conformiteit ex artikel 23 HAV is afkomstig van de bevoegde autoriteiten van het land ('staat' in het HAV) waar de adoptie heeft plaatsgevonden (hierna: verklaring van conformiteit).

Een buitenlandse adoptiebeslissing die tot stand is gekomen in een land dat partij is bij het HAV wordt niet in Nederland van rechtswege erkend als de aspirant-adoptiefouders geen verklaring van conformiteit kunnen tonen. Immers, niet is aangetoond dat er is gehandeld in overeenstemming met het HAV. In dat geval zal een zogenaamde 'adoptie dubbel op' nodig zijn: de aspirant-adoptiefouders moeten de Nederlandse rechter verzoeken de buitenlandse adoptiebeslissing te erkennen of de adoptie naar Nederlands recht uit te spreken.

Of en wanneer het land van herkomst van het buitenlandse adoptiekind partij is geworden bij het HAV kan worden nagegaan in de 'status table' op de website van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht. Zie link in paragraaf 1.

Let op:

- Voor Nederland tellen als zodanig alleen staten die het HAV geratificeerd hebben dan wel zijn toegetreden tot het HAV en waartegen Nederland geen bezwaar heeft gemaakt. Dit is te vinden op de 'status table'. Als een Verdragsland bezwaar heeft gemaakt tegen de toetreding van een ander Verdragsland, wordt er in de statutabel onder 'type' bij laatstgenoemd Verdragsland 'A**' (= objection) aangegeven. Als je A** aanklikt, kun je zien welk(e) Verdragsland of Verdragslanden bezwaar heeft/hebben gemaakt tegen de toetreding van dat Verdragsland.
- Het HAV is alleen van toepassing als de aanvraag om een beginseltoestemming is ingediend op of na de datum waarop zowel Nederland (1 oktober 1998) als het land van herkomst van het buitenlandse adoptiekind partij zijn geworden bij het HAV.
- Bij een aanvraag om een beginseltoestemming ontvangt men een BKA (Buitenlands kind ter adoptie) nummer. Aan dit nummer is te zien in welk jaar en in welk kwartaal daarvan de aanvraag om beginseltoestemming is ingediend. Het BKA-nummer is als volgt opgebouwd: (jaartal aanvraag)(kwartaal aanvraag)/ (volgnummer).

Een bijzondere situatie: Een verdragsadoptie waarbij het land van herkomst van het buitenlandse adoptiekind en het land waar de opvang van het buitenlandse adoptiekind plaatsvindt verschillende landen - niet zijnde Nederland - zijn, wordt in Nederland van rechtswege erkend als de vereiste verklaring van conformiteit is overgelegd. Het land waar de opvang van het buitenlandse adoptiekind plaatsvindt is het land waar de aspirant-adoptiefouders hun hoofdverblijf hebben en waar het buitenlandse adoptiekind naar toe is gegaan.

Voorbeeld: De heer en mevrouw Pieterse hebben ten tijde van hun verblijf in Thailand, waar de heer Pieterse als Nederlands diplomaat werkzaam was bij de Nederlandse vertegenwoordiging in Bangkok, in 2012 een weeskind uit de Filipijnen geadopteerd. Beide landen zijn partij bij het Haags adoptieverdrag. Er is door de Filipijnse Centrale autoriteit een verklaring van conformiteit afgegeven. Het kind wordt door Nederland als een juridisch kind beschouwd.

Afgifte verklaring van conformiteit en het statement of approval: Een buitenlandse adoptiebeslissing gegeven in een staat die partij is bij het HAV wordt in Nederland van rechtswege erkend, als een verklaring wordt overgelegd waaruit blijkt dat de adoptie conform het HAV heeft plaatsgevonden. Dat is een verklaring van conformiteit ex artikel 23 HAV afkomstig van de bevoegde autoriteiten van de staat waar de adoptie heeft plaatsgevonden (het land waar het kind vandaan komt).

Als een verklaring van conformiteit is afgegeven is, is er dus sprake van een adoptiekind (Zie B7/3.6.4.Vc) Een adoptiekind is een juridisch kind als bedoeld in [artikel 3.14, eerste lid, aanhef en onder c, Vb](#).

Op grond van artikel 23, tweede lid, HAV dient iedere staat de autoriteiten aan te wijzen die bevoegd zijn een dergelijke verklaring af te geven en daarvan mededeling te doen aan de depositaris van het HAV, te weten het Nederlandse Ministerie van BuZa. Het komt voor dat verklaringen van conformiteit worden afgegeven door instanties die niet zijn aangewezen als autoriteiten die bevoegd zijn om een verklaring van conformiteit af te geven.

In de verklaring van conformiteit moet staan dat de adoptie in overeenstemming met het HAV tot stand is gekomen. Ook moet erin staan wanneer en van wie de instemmingen op grond van artikel 17, onder c, HAV zijn verkregen. Op grond van artikel 17, onder c, HAV moeten de Centrale autoriteiten van de staat van herkomst van het kind en van de staat van opvang van het kind ermee instemmen dat de adoptie voortgang vindt. De Nederlandse Centrale autoriteit geeft als bewijs daarvan een Statement of approval af. Als de Nederlandse Centrale autoriteit een Statement of approval heeft afgegeven, kun je er vanuit gaan dat de Centrale autoriteit van het land van herkomst er ook mee heeft ingestemd dat de adoptie voortgang vindt.

Bij twijfel over de inhoud van de verklaring van conformiteit en bij overige vragen over een adoptieprocedure, dient contact te worden opgenomen met de Centrale autoriteit van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (toestelnummer 070-3706252, dagelijks bereikbaar tussen 10.00 -12.30 uur). Of stuur een e-mail naar adoptie@minjenv.nl.

Hoe stel je vast of aan de vereisten is voldaan?

1. Controleer eerst of een beginseltoestemming¹ is afgegeven door de Nederlandse Centrale autoriteit (toestelnummer 070-3706252, bereikbaar tussen 10.00 -12.30 uur).
2. Controleer vervolgens of er een Statement of approval² (artikel 17, onder c, HAV) is afgegeven door de Nederlandse Centrale autoriteit. Aangezien er geen sprake kan zijn van een verdragsadoptie als er een beginseltoestemming noch een Statement of approval is afgegeven door de Nederlandse Centrale autoriteit, kan er in dat geval ook geen verklaring van conformiteit zijn afgegeven door de bevoegde autoriteiten van de staat waar de adoptie heeft plaatsgevonden (het land waar het kind vandaan komt).
3. Als er een beginseltoestemming en een Statement of approval zijn afgegeven door de Centrale autoriteit, controleer dan of de verklaring van conformiteit is afgegeven door de bevoegde autoriteiten van de staat waar de adoptie heeft plaatsgevonden (het land waar het kind vandaan komt). De autoriteiten die bevoegd zijn om een verklaring van conformiteit af te geven (artikel 23, tweede lid, HAV) kunnen per staat worden teruggevonden op bijgaande site: [Authorities \(HCCH\)](#)

Zonodig kan gemaild worden naar de afdeling Verdragen van het Ministerie van BuZa: verdragen@minbuza.nl

Ad 3b. Geen verdragsadoptie

Als de aspirant-adoptiefouders ten tijde van het verzoek tot adoptie en ten tijde van de buitenlandse adoptiebeslissing hun hoofdverblijf hadden in Nederland en het buitenlandse adoptiekind zijn hoofdverblijf had in een staat die niet partij is bij het HAV, waar de buitenlandse adoptiebeslissing tot stand is gekomen, dan moet de Nederlandse rechter op grond van artikel 10:109 BW de buitenlandse adoptiebeslissing hebben erkend. Een van de voorwaarden voor erkenning van de buitenlandse adoptiebeslissing door de Nederlandse rechter is dat de aspirant-adoptiefouders de procedure van de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) hebben gevolgd. Aan de aspirant-adoptiefouders moet een beginseltoestemming en een beginseltoestemming op naam³ zijn verleend door de Centrale autoriteit van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Om vast te kunnen stellen of op grond van de buitenlandse adoptiebeslissing een familierechtelijke relatie bestaat tussen aspirant-adoptiefouder en buitenlandse adoptiekind zal dus naast de buitenlandse adoptiebeslissing ook een beslissing van de Nederlandse rechter moeten worden overgelegd, waarin deze de buitenlandse adoptiebeslissing erkent.

Adoptie en Nederlanderschap

Als één van de adoptiefouders Nederlander is, dan is het mogelijk dat het adoptiekind door adoptie van rechtswege Nederlander is geworden op grond van de Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN). Zie hiervoor de artikelen 5 RWN (in Nederland uitgesproken adoptie, artikel 5a RWN (een Verdragsadoptie) en artikel 5b RWN (een adoptie erkend op grond van artikel 10:108 BW of artikel 10:109 BW). Een belangrijke voorwaarde is dat er sprake moet zijn van een sterke adoptie, dwz de juridische banden met de biologische familie moeten zijn verbroken. Als een kind door adoptie Nederlander is geworden, heeft hij geen mvv of vvr meer nodig.

Paragraaf 4 Illegale opnemings door Nederlanders met een buitenlandse partner

Het komt regelmatig voor dat een vreemdeling(e), die in Nederland woont met zijn/haar Nederlandse (huwelijks)partner, naar zijn land/haar herkomst reist om aldaar een kind te

---

¹ Dat is een expliciete toestemming gegeven door de Centrale autoriteit waarin aspirant-adoptiefouders geschikt zijn bevonden een/ twee kinderen te adopteren. Zie paragraaf 1 Terminologie adoptieprocedure.

² Bij een Statement of approval heeft de Centrale autoriteit expliciete toestemming gegeven dat de aspirant-adoptiefouders een specifiek kind (met naam genoemd) mag opnemen in het gezin, in het geval van een Verdragsadoptie. Zie paragraaf 1 Terminologie adoptieprocedure.

³ Bij een beginseltoestemming op naam heeft de Centrale autoriteit expliciete toestemming gegeven dat de aspirant-adoptiefouders een specifiek kind (met naam genoemd) mag opnemen in het gezin, in het geval van een niet-Verdragsadoptie. Zie paragraaf 1 Terminologie adoptieprocedure.

adoptereren. De vreemdeling(e) verzwijgt bij de adoptieautoriteiten in het land van herkomst dat het de bedoeling is dat het kind na adoptie met de adoptieouder naar Nederland gaat en daar gaat wonen. Het gaat dus eigenlijk om interlandelijke adoptie.

Het komt voor dat de vreemdeling(e) een verblijfsadres in het land van herkomst (bijvoorbeeld van familie) opgeeft, waardoor de rechter in het land van herkomst op het verkeerde been wordt gezet. De rechter spreekt vervolgens de adoptie uit naar lokaal recht. Daarna wordt geprobeerd om dit kind met een mvv of desnoods een visumaanvraag kort verblijf naar Nederland te halen.

Op deze wijze worden de adoptieregels omzeild. Een Nederlander of een vreemdeling die in Nederland zijn gewone verblijfplaats heeft en een kind wil adopteren, moet de regels van de Wobka naleven. Hij/zij moet onder meer over een beginseltoestemming en een Statement of approval (bij een Verdragsadoptie) of een beginseltoestemming op naam (bij een niet-Verdragsadoptie) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (Centrale autoriteit) beschikken.

Voorbeeld 1: Een Thaise vrouw woont sinds 1992 met haar Nederlandse partner in Nederland. In 2023 reist ze naar Thailand. Ze adopteert daar een kind naar Thais recht (lokale adoptie). Ze laat het Thaise document met betrekking tot de adoptie legaliseren door de Nederlandse ambassade. Vervolgens dient zij een mvv aanvraag voor het adoptiekind in bij de Nederlandse ambassade in. Thailand is sinds 1 augustus 2004 partij bij het Haags adoptieverdrag.

Voorbeeld 2: Een Gambiaanse vrouw woont sinds 2010 met haar Nederlandse partner in Nederland. In 2023 reist ze naar Gambia. Ze adopteert daar een kind naar Gambiaans recht (lokale adoptie). Vervolgens dient zij een mvv aanvraag voor het adoptiekind in bij de Nederlandse ambassade in. Gambia is geen partij bij het Haags adoptieverdrag.

Hoe te handelen?

Je moet in voorbeeld 1 en in voorbeeld 2 nagaan of er een beginseltoestemming en een Statement of approval (bij een Verdragsadoptie) dan wel een beginseltoestemming op naam (bij een niet-Verdragsadoptie) is afgegeven door de Centrale autoriteit. De Centrale autoriteit (tel 070 370 6252) is tijdens spreekuur bereikbaar op werkdagen van 10:00 uur tot 12.30 uur. Of stuur een e-mail naar adoptie@minjenv.nl.

In het eerste voorbeeld zou het moeten gaan om een Verdragsadoptie.

Een verdragsadoptie wordt van rechtswege erkend, als de bevoegde autoriteiten van het land van herkomst een verklaring van conformiteit hebben afgegeven (Zie B7/5 Vc). Hierin staat dat de adoptie conform het Haags Adoptieverdrag heeft plaatsgevonden. De adoptie heeft echter niet conform het Haagse Adoptieverdrag plaatsgevonden, als de bepalingen van de Wobka niet in acht zijn genomen. Als er geen beginseltoestemming en geen Statement of approval (artikel 17, onder c, HAV) zijn, dan kan er dus ook geen verklaring van conformiteit zijn.

De Thaise adoptiebeslissing in voorbeeld 1 kan dus niet worden erkend op grond van het Haags Adoptieverdrag, omdat geen verklaring van conformiteit is overgelegd.

In het tweede voorbeeld moet de Gambiaanse adoptiebeslissing zijn erkend door de Nederlandse rechter op grond van artikel 10:109 BW. Erkenning van rechtswege op grond van artikel 10:108 BW is niet mogelijk, omdat de Gambiaanse vrouw ten tijde van de adoptie haar gewone verblijfplaats in Nederland had.

Eén van de voorwaarden voor erkenning op grond van artikel 10:109 BW is echter dat de bepalingen van de Wobka in acht zijn genomen. Als er geen beginseltoestemming en geen beginseltoestemming op naam is, kan de Gambiaanse adoptiebeslissing niet op grond van artikel 10:109 BW worden erkend.

De Gambiaanse adoptiebeslissing in voorbeeld 2 kan niet worden erkend, omdat er geen uitspraak van de Nederlandse rechter is overgelegd, waarbij deze de Gambiaanse adoptiebeslissing heeft erkend.

De Thaise adoptiemoeder in voorbeeld 1 en de Gambiaanse adoptiemoeder in voorbeeld 2 zullen eerst óf een onherroepelijke beslissing van een Nederlandse rechter waarin deze, ondanks het feit dat de bepalingen van de Wobka niet in acht zijn genomen, de buitenlandse adoptiebeslissing erkent óf een beslissing van de Nederlandse rechter waarin deze de adoptie uitspreekt, moeten overleggen voordat het kind als juridisch kind (adoptiefkind) van betrokkene kan worden beschouwd.

Wordt geen van deze stukken overgelegd, dan zullen de aanvragen om verlening van een mvv in het kader van gezinshereniging (B7/3.2.1 Vc) in voorbeeld 1 en voorbeeld 2 dus moeten worden afgewezen.

Ook in het geval dat de Thaise adoptiemoeder in voorbeeld 1 en de Gambiaanse adoptiemoeder in voorbeeld 2 een aanvraag om verlening van een mvv voor verblijf ter adoptie hebben ingediend (B7/3.6.1 en B7/3.6.2 Vc), zal de mvv aanvraag eveneens moeten worden afgewezen, omdat de bepalingen van de Wobka niet in acht zijn genomen. Er is immers geen beginseltoestemming en geen Statement of approval of beginseltoestemming op naam.

In het geval dat het kind zich al (illegaal) in Nederland bevindt en er wordt door de Thaise adoptiemoeder in voorbeeld 1 en de Gambiaanse adoptiemoeder in voorbeeld 2 een aanvraag om een verblijfsvergunning in het kader van gezinshereniging dan wel voor verblijf ter adoptie ingediend, dan dient deze aanvraag te worden afgewezen.

Voor de handelwijze bij illegale adopties wordt verder verwezen naar de werkinstructie 'Illegale adoptie en opnemings- en signalen van kindervervalsing'.

Paragraaf 5 Amerikaanse adoptie(f)kinderen

Inleiding

Hieronder tref je nadere informatie aan met betrekking tot de behandeling van verblijfsaanvragen van Amerikaanse adoptie kinderen. Op 1 april 2008 is het Haags Adoptieverdrag (HAV) in werking getreden voor de Verenigde Staten.-De Nederlandse Centrale autoriteit geeft een "Statement of Approval" af. Dit is een verplicht document onder het Verdrag (artikel 17c). Zie paragraaf 3a hiervoor. Je leest hieronder over hoe de adoptieprocedure in de Verenigde Staten verloopt en hoe je moet handelen ten aanzien van afstand en legalisatie van de Amerikaanse adoptie-uitspraak.

De adoptieprocedure in de Verenigde Staten in twee fasen

In de eerste fase gaat de Amerikaanse rechter over tot een proefplaatsing van het kind bij de aspirant-adoptiefouder(s). Tevens geeft de Amerikaanse rechter aan de Nederlandse aspirant-adoptiefouder(s) toestemming om een paspoort voor het kind aan te vragen, zodat zij met het kind naar Nederland kunnen reizen.

In de tweede fase, nadat het kind een tijd bij de aspirant-adoptiefouder(s) heeft gewoond en de verplichte post placement rapportages zijn opgesteld, spreekt de Amerikaanse rechter de definitieve adoptie uit ("finalized adoption").

Voor de meeste Amerikaanse kinderen die naar Nederland komen en een verblijfsvergunning voor verblijf ter adoptie krijgen, geldt dat er door de Amerikaanse rechter nog geen definitieve adoptie-uitspraak is gedaan. In deze gevallen is alleen de hiervoor beschreven eerste fase afgerond.

Erkenning van de adoptie

De Amerikaanse Centrale autoriteit dient, nadat de Amerikaanse rechter de definitieve adoptie-uitspraak heeft gedaan, een verklaring af te geven waarin staat vermeld dat de adoptie conform het HAV heeft plaatsgevonden, namelijk de zogeheten verklaring van conformiteit (artikel 23 HAV). Nederland erkent de adoptie van rechtswege als een verklaring van conformiteit is overgelegd door de Amerikaanse Centrale autoriteit en het kind krijgt van rechtswege de Nederlandse nationaliteit als een van de adoptiefouders op de dag dat de definitieve adoptie-uitspraak onherroepelijk is geworden Nederlander is (art. 5a RWN).

Afstandsverklaringen

In Amerikaanse adoptiezaken hoeft geen geapostilleerde afstandsverklaring van de biologische ouder(s) te worden overgelegd, mits

- er een geapostilleerde uitspraak van een Amerikaanse rechter aanwezig is; én
- een Statement of approval van de Nederlandse Centrale autoriteit van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

De Nederlandse Centrale autoriteit geeft geen toestemming voor een adoptie als niet vaststaat dat de biologische ouder (s) afstand hebben gedaan. Voor alle VS adopties waar de Centrale autoriteit goedkeuring voor geeft, is door de Centrale autoriteit vastgesteld dat de biologische moeder afstand heeft gedaan van het kind. Er zit in het dossier bij de Centrale autoriteit een zogenoemd 'affidavit'. Daarin heeft moeder ondertekend dat zij afstand doet van haar kind. Als de biologische vader bekend is, zit er in het dossier bij de Centrale autoriteit ook een 'affidavit' van de biologische vader, waarin hij ondertekend heeft dat hij afstand doet.

Als er geen beginseltoestemming op naam of een statement of approval is overgelegd door de aspirant-adoptiefouders en ook niet blijkt uit de Amerikaanse adoptie-uitspraak dat de Nederlandse Centrale autoriteit toestemming heeft gegeven voor de adoptie, dan moet je telefonisch contact opnemen met de Centrale autoriteit (telnr. 070-3706252) en informeren of de Centrale autoriteit toestemming voor de adoptie heeft gegeven. Hiervan moet je een telefoonnotitie in INDIGO maken. De beslisser kan hierover ook een e-mail sturen aan adoptie@minvenj.nl.

Als blijkt dat de Centrale autoriteit geen toestemming heeft gegeven voor de adoptie, dan moet je de verblijfsaanvraag van het betrokken kind afwijzen. Voor de handelwijze bij illegale adopties wordt verder verwezen naar de werkinstructie 'Illegale adoptie en opnemingen en signalen van kinderontvoering'.

Legalisatie van de Amerikaanse adoptie-uitspraak

Als blijkt dat de Centrale autoriteit wel toestemming heeft gegeven voor de adoptie maar de adoptie-uitspraak van de Amerikaanse rechter is niet voorzien van een apostillestempel, dan moet aan de referent herstel verzuim worden geboden voor het overleggen van een geapostilleerde uitspraak.

Paragraaf 6 Chinese adoptiefkinderen

Sinds 1 januari 2006 is China partij bij het Haags Adoptieverdrag 1993 (HAV).

Een Chinese verdragsadoptie wordt van rechtswege erkend op grond van het HAV, als de adoptiefouders over een verklaring van conformiteit van de Chinese autoriteiten beschikken. De verklaring van conformiteit wordt als zodanig geaccepteerd, mits deze is gehecht aan het tevens afgegeven Adoption Certificate én mits daarbij door de ambassade een verklaring is gevoegd waarin wordt bevestigd dat sprake is van een verdragsadoptie.

Indien een van de adoptiefouders de Nederlandse nationaliteit bezit, wordt het Chinese kind van rechtswege Nederlander (zie artikel 5a van de Rijkswet op het Nederlanderschap).

Gevolgen: Het Chinese adoptiekind zal in beginsel geen mvv nodig hebben. Echter, omdat de Chinese autoriteiten als vereiste stellen dat het kind bij vertrek naar Nederland nog op een Chinees paspoort uitreist, krijgen de adoptiefouders van de Nederlandse vertegenwoordiging voor het kind een Schengenvisum mee, waarmee het kind ondanks het Chinese paspoort naar Nederland kan reizen. Bij aankomst in Nederland kunnen de adoptiefouders dan direct een Nederlands paspoort aanvragen bij de afdeling Burgerzaken van de gemeente van hun woonplaats.

Paragraaf 7 De toekomst van interlandelijke adoptie

In februari 2021 heeft de Commissie onderzoek interlandelijke adoptie (Commissie Joustra) over ernstige misstanden die in het verleden hebben plaatsgevonden bij interlandelijke adoptie een rapport uitgebracht.

De koers die de regering aanvankelijk had ingezet naar aanleiding van het rapport Joustra was om toe te werken naar een verscherpt adoptiesysteem.

Op 16 april 2024 heeft de Tweede Kamer echter een motie aangenomen, waarin de regering wordt verzocht om met een nieuw plan te komen waarmee interlandelijke adoptie wordt afgebouwd. Op 21 mei 2024 heeft de toenmalige minister voor Rechtsbescherming naar de Tweede Kamer een brief gestuurd over de uitvoering van de aangenomen motie interlandelijke adoptie.

De toenmalige minister heeft in deze brief aangekondigd dat per datum 21 mei 2024 er geen nieuwe interlandelijke adoptieprocedures in gang worden gezet. Vooralsnog lopen reeds aangevangen procedures (voor een beginseltoestemming, een Statement of approval of een beginseltoestemming op naam) door. De toenmalige minister had eerder aangegeven dat in de toekomst met alleen nog een beperkt aantal landen/herkomstgebieden de adoptierelatie zou worden voortgezet. Dat zijn: Zuid-Afrika, Portugal, Thailand, Taiwan, De Filipijnen, Lesotho, Hongarije en Bulgarije. De hiervoor genoemde selectie van acht landen blijft ook gedurende de periode van afbouw van kracht, mits deze landen zelf nog open staan voor adopties en de Centrale autoriteit geen reden ziet de relatie eerder te beëindigen.

De adoptierelatie met de Verenigde Staten, Slowakije, Tsjechië, Peru, Colombia, Burkina Faso en Haïti wordt afgebouwd. Met China zou de adoptierelatie eveneens tot 18 december 2025 worden afgebouwd, maar China heeft zelf aangegeven dat het is gestopt met interlandelijke adoptie. Alleen in zeer uitzonderlijke gevallen is adoptie uit China mogelijk.

Op 9 december 2024 heeft de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (die Rechtsbescherming in zijn portefeuille heeft) het afbouwplan interlandelijke adoptie naar de Tweede Kamer gestuurd. Het komt er kort gezegd op neer dat de aspirant-adoptiefouders zes jaar de tijd (tot en met 2030) krijgen om met name de lopende adoptieprocedure af te ronden.

Het bovenstaande betekent dat er ook na 21 mei 2024 aanvragen voor het verblijfsdoel "adoptie" bij de IND kunnen binnenkomen. Deze aanvragen moeten aan het thans geldende beleid worden getoetst.

Disclaimer

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) gebruikt werkinstructies om een breder onderwerp toe te lichten voor medewerkers van de IND ter ondersteuning van hun werkzaamheden en met als doel om het beleid op een correcte en eenduidige wijze uit te voeren. Deze instructies zijn nadrukkelijk géén beleidsregels, maar procedurele instructies en zijn dan ook niet bedoeld als vervanging van de bepalingen in de Vreemdelingencirculaire 2000 of de Handleiding Rijkswet op het Nederlanderschap. Er kunnen overigens goede redenen bestaan om in een individueel geval maatwerk te leveren en van een instructie af te wijken.